

 <p>સત્યમેવ જયતે</p>	દાખલ તારીખ	૨૮-૦૬-૨૦૨૨		
	રજી. તારીખ	૨૮-૦૬-૨૦૨૨		
	ફેસલ તારીખ	૧૨-૦૫-૨૦૨૬		
	અવધિ	વર્ષ	માસ	દિવસ
		૦૩	૧૦	૧૪

.....

માંડલના મહે. પ્રિન્સીપાલ સીવીલ જજ અને જ્યુ.મેજી.ફ.ક., સાહેબની કોર્ટમાં, માંડલ

.....

ફોજદારી કેસ નં. ૪૬૩-૨૦૨૨

આંક :- ૩૫

.....

ફરીયાદી :- કુરેશી અલ્તાફભાઈ ઉસ્માનગની

ઉ.વ.આ.- ૩૭, ધર્મે - મુસ્લિમ, ધંધો - વેપાર

રહે.- બેલીમવાસ, મુ.તા.-માંડલ, જિ.અમદાવાદ.

વિરુદ્ધ

આરોપી:- રણજીતજી કાનાજી ઠાકોર

ઉ.વ.આ. ૩૫, ધર્મે-હિન્દુ, ધંધો - ખેતીકામ

રહે. મુ.ધોરીયા, તા.-કડી, જિ.- મહેસાણા.

ગુન્હો :- ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ.

ફરીયાદ પક્ષ તરફ:- વિધવાન વકીલ શ્રી એમ.ઝેડ.બારજીયા

આરોપી પક્ષ તરફ:- વિધવાન વકીલ શ્રી એ.જી.કછોટ

-:: ચુકાદો ::-

(૧) આ કામના ફરીયાદપક્ષની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે, ફરીયાદી ઉપરોક્ત સરનામે તેઓના પરિવાર સાથે રહે છે, જ્યારે આરોપી પણ ઉપરોક્ત સરનામે રહી તેમના પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે, તેમજ ફરીયાદી જમીન લે-વેચનું કામ કરતા હોઈ અવાર નવાર ગામમાં આવતા હોઈ સારા સબંધો ધરાવતા હોઈ પરીચય થયેલો. ફરીયાદી અને

આરોપી વચ્ચે ઘણા સમયથી સારા સબંધો ધરાવે છે. આરોપીએ ફરિયાદી જોડે અવાર નવાર આવીને વગર વ્યાજે હાથ ઉછીના પૈસા તેમના કામ અર્થે અનેક વાર લઈ જતા હતા અને સમયસર પરત આપી જતા હતા. આમ આરોપીએ ફરિયાદીને મળીને કહેલ કે “મારે હાલ પૈસાની જરૂરીયાત હોઈ મને ૫૦,૦૦૦/- ની સગવડ કરી આપો” જેથી ફરિયાદીએ કહેલ કે “મારી પાસે હાલ ત્રીસ હજારની સગવડતા છે જે હું તમને ઉછીના આપી શકુ તેમ છું”. ત્યારે આરોપીએ કહેલ કે, “અમોને ત્રીસ હજાર ઉછીના આપો અને અમો તમને થોડા મહીનામાં પરત કરી આપીશું” તેથી ફરિયાદીએ ધંધાની આવક માંથી થયેલ બચતના રોકડા ફરિયાદીના મિત્રની હાજરીમાં આરોપીને ગણી આપેલ હતાં.

વધુમાં ત્યારબાદ આરોપીએ ફરિયાદીની લેણી રકમ સમય સર પરત ન આપતા ફરિયાદીએ આરોપીની રૂબરૂ મુલાકાત કરેલી જે દરમિયાન આરોપીએ ફરિયાદીને તેમની બેંક ઓફ ઈન્ડિયા કડી શાખા સેવિંગ એકાઉન્ટનો નં.-૨૨૦૫૧૦૧૧૦૦૦૨૭૧૭ ચેક નં.-૧૮૮૫૦૪ તા.-૦૫/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજનો રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો એકાઉન્ટ પે નો તેમની સહી કરી ફરિયાદીને આપેલ હતો અને તે સમયે આરોપીએ ફરિયાદીને પાકો વિશ્વાસ અને ભરોષો આપેલ કે “સદર ચેકમાં લખ્યા તારીખે તમારા ખાતામાં જમા કરાવશો એટલે તમોને તમારી લેણી રકમ જમા મળી જશે”.

જે મુજબ આરોપીના સદર ચેકને ફરિયાદીએ તેમના કહ્યા પ્રમાણે તારીખ ૦૫/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજ તેઓની એસ.બી.આઈ બેન્ક માંડલ શાખાના ખાતા નંબર ૩૧૧૧૦૭૧૩૭૭૭ માં જમા કરાવેલ પરંતુ સદર ચેક તારીખ-૦૬/૦૫/૨૦૨૨ના રોજના એસ.બી.આઈ બેન્ક માંડલ શાખાના રીટર્ન મેમા સાથે સદર ચેક “(01) Fund insufficient” ના શેરા ના કારણે ચુકવણી થયા વિના પરત મોકલેલ હતો. જે બાબતની ફરિયાદીને જાણ થતા ફરિયાદીએ આરોપીનો સંપર્ક કરેલો ત્યારે આરોપીએ કહેલ કે “તમોને એક પણ પૈસા ચુકવવાના નથી અને તમારાથી જે થાય તે કરી લેજો.” આમ ફરિયાદી આરોપીને વારંવાર ફરિયાદીના લેણાં રૂપીયા ચુકવી આપવા પોતે જાતે આરોપીને મળી વિનંતી કરવા છતા આરોપીએ ફરિયાદીને ધમકી આપી નાણાં ચુકવ્યા વગર પાછા કાઢી મુકેલ .

વધુમાં જણાવે છે કે, આરોપીએ આપેલ ચેકની રકમ ફરિયાદીને વસુલ મળેલ નથી. સદર રકમ ભરપાઈ કરવા બાબતે કોઈજ દરકાર લીધેલ નથી એ રીતે આરોપીએ ફરિયાદી સાથે છેતરપીડી અને વિશ્વાસ ધાત કરી દંડ અને સજાને પાત્ર ફોજદારી ગુનો કરેલ છે. આમ આરોપીએ “ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮” મુજબ

ગુનો કરેલ હોઈ અને આરોપીએ ફરિયાદીની વાત માનેલ ન હોઈના છૂટકે આરોપીને નોટીસ આપવાની જરૂર પડેલ.

વધુમાં જણાવે છે કે, ઉપર મુજબ મજકુર ચેક નાણાંની વસુલાત થયા વિના પરત ફરતાં તેઓ ફરિયાદીએ સદર કામના આરોપીને તેઓના માહિતગાર એડવોકેટ શ્રી એમ.ઝેડ. બારેજીયા મારફતે આ કામના આરોપીના સરનામે રજી.પોસ્ટ. એ.ડી.થી. તા. ૩૦/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજ લેખિત નોટીસ આપેલ. જે નોટીસ સદર કામના આરોપીને તા. ૦૩/૦૬/૨૦૨૨ ના રોજ મળી ગયેલ. આમ, સદર કામના આરોપીને તેમનો ચેક પરત ફર્યા અંગેની જાણ થવા છતાં આરોપીએ પરત ફરેલ ચેકની રકમ આપવા કોઈ પ્રયત્ન કરેલ નથી કે નોટીસનો કોઈ યોગ્ય જવાબ આપેલ નથી કે ચેકના નાણાં અદા કર્યા ન હોવાથી આરોપીએ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ:૧૩૮ અન્વયે ગુનો કરેલ હોય અન્વયેના ગુના સબબ હાલની આ ફરિયાદ દાખલ કરેલ છે.

(૨) સદરહુ ફરિયાદ લગત આરોપી સામે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ-૧૩૮ ના ગુન્હા સબબ વોરંટ ઈસ્યુ કરવામાં આવેલ, આરોપી અત્રેની કોર્ટમાં હાજર થતાં આરોપીને ફરિયાદ તથા તે લગત તમામ દસ્તાવેજી પુરાવાની નકલો પુરી પાડી આરોપીની આંક-૧૫ પ્લી નોંધવામાં આવેલ છે. જેમાં આરોપીએ ગુન્હો કબુલ નહીં રાખતા સદરહું કામ ફરિયાદીના પુરાવા માટે મુકરર કરવામાં થયેલ છે.

(૩) આ કામે ફરિયાદપક્ષ તરફે નીચે મુજબના મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓ રજુ થયેલ છે :-

મૌખિક પુરાવા :-

અ.નં.	સાહેદની વિગત.	આંક.
૧.	ફરિયાદીનું સરતપાસનું સોગંદનામું	૩૨
૨.	અરુણકુમાર સુરજભાનની જુબાની	૨૬

દસ્તાવેજી પુરાવા :-

ક્રમ.	પુરાવાની વિગત.	આંક.
૧.	બેંક ઓફ ઈન્ડિયા કડી શાખાનો ચેક નં. "૧૮૮૫૦૪"	૧૯

૨	ચેક રીટર્ન થયા અંગેનો રીટર્ન મેમો	૨૦
૩	આરોપીને મોકલેલ નોટીસ	૨૧
૪	આર.પી.એડી. કર્યા અંગેની રીસીપ્ટ	૨૨
૫	નોટીસ મળી ગયા અંગેની એકનોલેઝમેન્ટ	૨૩
૬	પોસ્ટનો ટ્રેકીંગ રીપોર્ટ	૨૪
૭	ફરિયાદીનું આધારકાર્ડ	૨૫
૮	ફરિયાદીના બેંક ખાતાનું સ્ટેટમેન્ટ	૨૭
૯	ચેક રીટર્ન રજીસ્ટર	૨૮

(૪) આ કામે ફરિયાદીની સોગંદ ઉપરની જુબાની પુરી થયા બાદ તહોમતદારને બચાવ માટે ફરિયાદીની ઉલટ તપાસ કરવા વ્યાજબી અને પુરતી તક આપવા છતાં તહોમતદાર કે તેમના વિ.વકીલશ્રી હાજર રહેતા ના હોઈ તેઓનો ઉલટ તપાસનો હક્ક બંધ કરવામાં આવેલ છે. તહોમતદાર તરફે ફરિયાદીની જુબાની ચેલેન્જ કરવામાં આવેલ નથી.

(૫) આ કામે તહોમતદાર કે તેમના વિ.વ.શ્રી હાજર ન હોય, તહોમતદારનું ડિ.પ્રો. કોડની કલમ-૩૧૩ મુજબનું વિશેષ નીવેદન નોંધવાનો હક્ક બંધ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવેલ છે.

(૬) ફરિયાદ પક્ષ તરફે વધુ પુરાવો રજુ કરવા માંગતા નહી તેવી આંક-૩૪ થી પુરસીસ રજુ રાખેલ છે.

(૭) ફરિયાદપક્ષ તરફે વિ.વ.શ્રીની દલીલો સાંભળવામાં આવેલ છે. જ્યારે તહોમતદાર કે તેમના વિ.વ.શ્રી હાજર રહેલ નથી જેથી આરોપીનો દલીલોનો હક્ક બંધ કરવામાં આવેલ છે.

(૮) આ કામે ફરિયાદના ન્યાય નિર્ણય માટે મારી સમક્ષ નીચે મુજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

(૧) શું ફરિયાદપક્ષ નિઃશકપણે સાબિત કરે છે કે, આ કામના તહોમતદારે ફરીયાદીની કાયદેસરના બાકી લેણા પેટે બેંક ઓફ ઈન્ડિયા કડી, શાખાના એકાઉન્ટ નં. ૨૨૦૫૧૦૧૧૦૦૦૨૭૧૭, ચેક નં. ૧૮૮૫૦૪ કુલ રૂ. ૩૦,૦૦૦ /- (અંકે રૂપિયા ત્રીસ હજાર પુરા) તા.- ૦૫/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજના આપેલ, જે ફરીયાદી એ પોતાની બેંકમાં રજુ કરતાં વણચુકવ્યે પરત થતાં, ફરીયાદીએ સમય મર્યાદામાં તહોમતદારને ડીમાન્ડ નોટીસ મોકલેલ હોવા છતાં તહોમતદાર ફરીયાદીને ચેકની રકમ નહીં ચુકવીને ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબનો શિક્ષા પાત્ર ગુન્હો કરેલ છે ?

(૨) શું હુકમ ?

(૯) ઉપરોક્ત મુદાઓનો નિર્ણય નીચે મુજબ કરવામાં આવે છે :-

(૧) હકારમાં.

(૨) આખરી હુકમ મુજબ.

:: કારણો ::

(૧૦) આ કામે ફરીયાદપક્ષ તરફે વિ. વકીલશ્રીને સાંભળ્યા. ફરીયાદપક્ષ તરફે રજુ થયેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓ વંચાણે અને ધ્યાને લીધા. તહોમતદાર તરફે કોઈ હાજર રહેલ ન હોય તેઓ તરફે કોઈ દલીલ નહીં હોવાનું માની કામ આ આગળ ચલાવવામાં આવેલ છે.

મુદા નંબર-૧ :-

(૧૧) આ કામના ફરીયાદપક્ષની ટુંકમાં હકીકત એવી છે કે, ફરિયાદી ઉપરોક્ત સરનામે તેઓના પરિવાર સાથે રહે છે, જ્યારે આરોપી પણ ઉપરોક્ત સરનામે રહી તેમના પરિવારનું ગુજરાન ચલાવે છે, તેમજ ફરિયાદી જમીન લે-વેચનું કામ કરતા હોઈ અવાર નવાર ગામમાં આવતા હોઈ સારા સબંધો ધરાવતા હોઈ પરીચય થયેલો. ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે ઘણા સમયથી સારા સબંધો ધરાવે છે. આરોપીએ ફરિયાદી જોડે અવાર નવાર આવીને વગર વ્યાજે હાથ ઉછીના પૈસા તેમના કામ અર્થે અનેક વાર લઈ જતા હતા અને સમયસર પરત આપી જતા હતા. આમ આરોપીએ ફરિયાદીને મળીને

કહેલ કે “મારે હાલ પૈસાની જરૂરીયાત હોઈ મને ૫૦,૦૦૦/- ની સગવડ કરી આપો” જેથી ફરિયાદીએ કહેલ કે “મારી પાસે હાલ ત્રીસ હજારની સગવડતા છે જે હું તમને ઉછીના આપી શકુ તેમ છું”. ત્યારે આરોપીએ કહેલ કે, “અમોને ત્રીસ હજાર ઉછીના આપો અને અમો તમને થોડા મહીનામાં પરત કરી આપીશું” તેથી ફરિયાદીએ ધંધાની આવક માંથી થયેલ બચતના રોકડા ફરિયાદીના મિત્રની હાજરીમાં આરોપીને ગણી આપેલ હતાં.

વધુમાં ત્યારબાદ આરોપીએ ફરિયાદીની લેણી રકમ સમય સર પરત ન આપતા ફરિયાદીએ આરોપીની રૂબરૂ મુલાકાત કરેલી જે દરમ્યાન આરોપીએ ફરિયાદીને તેમની બેંક ઓફ ઈન્ડિયા કડી શાખા સેવિંગ એકાઉન્ટનો નં.-૨૨૦૫૧૦૧૧૦૦૦૨૭૧૭ ચેક નં.-૧૮૮૫૦૪ તા.-૦૫/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજનો રૂ. ૩૦,૦૦૦/- નો એકાઉન્ટ પે નો તેમની સહી કરી ફરિયાદીને આપેલ હતો અને તે સમયે આરોપીએ ફરિયાદીને પાકો વિશ્વાસ અને ભરોષો આપેલ કે “સદર ચેકમાં લખ્યા તારીખે તમારા ખાતામાં જમા કરાવશો એટલે તમોને તમારી લેણી રકમ જમા મળી જશે”.

જે મુજબ આરોપીના સદર ચેકને ફરિયાદીએ તેમના કહ્યા પ્રમાણે તારીખ ૦૫/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજ તેઓની એસ.બી.આઈ બેન્ક માંડલ શાખાના ખાતા નંબર ૩૧૧૧૦૭૧૩૭૭૭ માં જમા કરાવેલ પરંતુ સદર ચેક તારીખ-૦૬/૦૫/૨૦૨૨ના રોજના એસ.બી.આઈ બેન્ક માંડલ શાખાના રીટર્ન મેમા સાથે સદર ચેક “(01) Fund insufficient” ના શેરા ના કારણે ચુકવણી થયા વિના પરત મોકલેલ હતો. જે બાબતની ફરિયાદીને જાણ થતા ફરિયાદીએ આરોપીનો સંપર્ક કરેલો ત્યારે આરોપીએ કહેલ કે “તમોને એક પણ પૈસા ચુકવવાના નથી અને તમારાથી જે થાય તે કરી લેજો.” આમ ફરિયાદી આરોપીને વારંવાર ફરિયાદીના લેણાં રૂપીયા ચુકવી આપવા પોતે જાતે આરોપીને મળી વિનંતી કરવા છતા આરોપીએ ફરિયાદીને ધમકી આપી નાણાં ચુકવ્યા વગર પાછા કાઢી મુકેલ .

વધુમાં જણાવે છે કે, ઉપર મુજબ મજકુર ચેક નાણાંની વસુલાત થયા વિના પરત ફરતાં તેઓ ફરિયાદીએ સદર કામના આરોપીને તેઓના માહિતગાર એડવોકેટ એમ.ઝેડ.બારેજીયા મારફતે આ કામના આરોપીના સરનામે રજી.પોસ્ટ. એ.ડી.થી. તા. ૩૦/૦૫/૨૦૨૨ ના રોજ લેખિત નોટીસ આપેલ. જે નોટીસ સદર કામના આરોપીને તા. ૦૩/૦૬/૨૦૨૨ ના રોજ મળી ગયેલ. આમ, સદર કામના આરોપીને તેમનો ચેક પરત

ફર્યા અંગેની જાણ થવા છતાં આરોપીએ પરત ફરેલ ચેકની રકમ આપવા કોઈ પ્રયત્ન કરેલ નથી કે નોટીસનો કોઈ યોગ્ય જવાબ આપેલ આપેલ નથી કે ચેકના નાણા અદા કર્યા ન હોવાથી આરોપીએ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ:૧૩૮ અન્વયે ગુનો કરેલ હોય અન્વયેના ગુના સબબ હાલની આ ફરિયાદ દાખલ કરેલ છે.

ફરિયાદી એ પોતાની ફરિયાદ હકીકતને સમર્થન આપવા માટે આંક:૦૪ થી સરતપાસનું સોગંદનામું રજુ રાખેલ છે. ફરિયાદીએ સરતપાસના સોગંદનામામાં આંક-૧ ની ફરિયાદને અક્ષરસહ સમર્થન આપેલ છે. આ કામે આરોપીપક્ષ તરફે ફરિયાદીની ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી. આ કામે રજુ મૌખિક તથા દસ્તાવેજી પુરાવાઓનું મૂલ્યાંકન કરતા અગાઉ કાયદાની જોગવાઈઓ ધ્યાને જરૂરી જણાઈ આવે છે.

(૧૨) હાલની ફરિયાદ ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ની કલમ-૧૩૮ અન્વયેની હોઈ તેમજ ચેક ધારણ કરનારની તરફેણમાં કલમ-૧૧૮, કલમ-૧૩૯ મુજબનું અનુમાન કરવાનું હોવાથી સદરહુ જોગવાઈઓ વંચાણે લેવી જરૂરી અને આવશ્યક જણાય છે જે નીચે મુજબ છે. :-

138. Dishonour of cheque for insufficiency, etc., of funds in the account ...

Where any cheque drawn by a person on an account maintained by him with a banker for payment of any amount of money to another person from out of that account for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability, is returned by the bank unpaid, either because of the amount of money standing to the credit of that account is insufficient to honour the cheque or that it exceeds the amount arranged to be paid from that account by an agreement made with that bank, such person shall be deemed to have committed an offence and shall,

without prejudice to any other provision of this Act, be punished with imprisonment for a term which may be extended to two years, or with fine which may extend to twice the amount of the cheque, or with both :

Provided that nothing contained in this section shall apply unless–

- (a) the cheque has been presented to the bank within a period of six months from the date on which it is drawn or within the period of its validity, whichever is earlier;
- (b) the payee or the holder in due course of the cheque, as the case may be, makes a demand for the payment of the said amount of money by giving a notice in writing, to the drawer of the cheque, [within thirty days] of the receipt of information by him from the bank regarding the return of the cheque as unpaid; and
- (c) the drawer of such cheque fails to make the payment of the said amount of money to the payee or as the case may be, to the holder in due course of the cheque within fifteen days of the receipt of the said notice.

Explanation:–For the purposes of this section, "debt or other liability" means a legally enforceable debt or other liability.

139. Presumption in favour of holder.

It shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of a cheque received the cheque of the nature referred to in section 138 for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability.

118. **Presumptions as to negotiable instruments**

Until the contrary is proved, the following presumptions shall be made: –

(a) of consideration; that every negotiable instrument was made or drawn for consideration, and that every such instrument, when it has been accepted, endorsed, negotiated or transferred, was accepted, endorsed, negotiated or transferred for consideration ;

(૧૩) ઉપરોક્ત કલમ વંચાણે લેતા આ કલમ તળેનો ગુનો બનવા માટે નીચે મુજબના તત્વો સાબીત થવા જોઈએ.

૧ : આરોપીએ ફરીયાદીને દેવું કે તેનો ભાગ ચુકવવા અથવા અન્ય જવાબદારી અદા કરવા, પોતાના ખાતા ઉપરનો ચેક આપેલ હોવો જોઈએ.

૨ : આ ચેક અપુરતા ભંડોળના કારણે પરત આવેલ હોવો જોઈએ.

૩ : આ ચેક તે લખ્યા તારીખથી છ મહીનામાં રજુ થયેલ હોવો જોઈએ.

૪ : ફરીયાદીને ચેક પરત આવ્યાની જાણ થયેથી ચેકની રકમની માંગણી કરતી લેખિત નોટીસ ૩૦ દિવસમાં આરોપીને આપેલ હોવી જોઈએ.

૫ : આરોપીને નોટીસ મળી ગયા પછી પંદર દિવસમાં આરોપી ચેકની રકમ ચુકવવામાં નિષ્ફળ ગયેલ હોવા જોઈએ.

જો ઉપરના આવશ્યક તત્વો સંતોષાય તો ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ ૧૩૮ નો ગુન્હો બને છે તેમ માની શકાય.

આ કાયદાની કલમ-૧૪૨(બી) વંચાણે લઈએ તો તેમાં જણાવેલ છે કે, કલમ-૧૩૮(સી) મુજબ "કોજ ઓફ એક્શન" ઉભું થયા બાદ ૧ (એક) મહીનામાં ફરીયાદ કરવી જોઈએ. એટલે કે, આરોપીને નોટીસ મળી ગયાના ૧૫ દિવસમાં ચેકની રકમ ન ચુકવે તો ફરીયાદ કરવા કારણ ઉભું થયેલ ગણાય બીજા અર્થમાં ગુનો થયેલ ગણાય.

(૧૪) આમ, જ્યારે ફરીયાદી ધ્વારા ઉપરોક્ત તમામ મુદ્દાઓ પુરવાર કરવામાં આવે ત્યારે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮(એ) તથા કલમ-૧૩૮ અનુસાર ફરીયાદીની તરફેણમાં અનુમાનો કરી શકાય તેવી જોગવાઈ છે. ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮(એ) ની જોગવાઈ અનુસાર જ્યાં સુધી વિરુદ્ધનું સાબીત ન થાય ત્યાં સુધી અનુમાન કરવામાં આવશે કે ચેકના ધારણકર્તાએ તે ચેક કલમ-૧૩૮ ની જોગવાઈ અનુસાર તેમના કાયદેસરના દેવા અથવા જવાબદારીની અંશતઃ અથવા પુર્ણ ચુકવણી માટે મેળવવામાં આવેલ હશે. ઉપરોક્ત બંને કલમ હેઠળ ફરીયાદીની તરફેણમાં અનુમાન થઈ શકે. પરંતુ બંને જોગવાઈમાં "વિરુદ્ધનું સાબીત ના થાય તો" તેવા શબ્દો પ્રયોજવામાં આવેલા છે. એટલે કે, આ બંને અનુમાનો ખંડિત થઈ શકે તે પ્રકારના અનુમાનો છે. વિરુદ્ધનું પુરવાર ના થાય તે શબ્દોના અર્થઘટન અનુસાર અનુમાનનું ખંડન સચોટ પુરાવાથી કરવાનું રહે છે અને આવા અનુમાનોનું ખંડન કરવાનો બોજો આરોપીના શીરે રહે છે.

(૧૫) આ કામે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ અનુસારનો ગુનો બનાવા માટેના આવશ્યક તત્વો જોઈએ તો ચેક કાયદેસરની જવાબદારીના પુર્ણ અથવા અંશતઃ ચુકવણા માટેનો હોવો જોઈએ. ત્યારે આ કામે ઉપરોક્ત કરવામાં આવેલ ચર્ચા મુજબના ગુના સબબના તમામ આવશ્યક તત્વો પુરવાર કરવા સારુ ફરીયાદી ધ્વારા ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૫(૧) અન્વયે પોતાની તમામ હકીકતોને સમર્થનકારક પુરાવો આ કામે તેઓ ધ્વારા સોગંદ નામાથી રજુ કરવામાં આવેલ છે. જે સોગંદનામામાં તેઓએ આ કામે આરોપી સાથે થયેલ વ્યવહારની વિગતો તેમજ આ કામે આરોપી ધ્વારા તેઓને ચેક આપવામાં આવેલ હોવાની હકીકતને સમર્થનકારક મૌખિક પુરાવો રજુ કરેલ છે. તેમજ આ કામે તેઓ ધ્વારા આરોપીનો ચેક કલીયરીંગ માટે બેં

ક્રમાં રજુ કરવામાં આવતા ચેક અસ્વીકાર થઈ પરત ફરેલો હોવાનો અને આ ચેક પરત ફર્યા બદલ આ કામના આરોપીને નોટીસ આપેલી અને તે નોટીસ પણ રજુ કરેલ છે તેમજ આ કામે પોતાના મૌખિક પુરાવાના સમર્થનકારક દસ્તાવેજી પુરાવાઓ પણ રજુ કરવામાં આવેલ છે. જેમાં આ કામે ફરીયાદી દ્વારા અસલ ચેક, બેંક દ્વારા આપવામાં આવેલ લેટર, આરોપીને આપવામાં આવેલ નોટીસ તથા આર.પી.એ.ડી.ની એકનોલેજમેન્ટ રજુ કરવામાં આવેલ છે. આમ, આ કામે જ્યારે ફરીયાદી દ્વારા પોતાની આંક-૧ ની ફરીયાદના સમર્થનમા ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૫(૧) મુજબ પોતાનો પુરાવો રજુ કરી સમગ્ર ફરીયાદ હકીકત પુરવાર કરેલ છે. આમ, આ કામે ફરીયાદી દ્વારા ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબના ગુનાના ઉપરોક્ત ચર્ચા કરવામાં આવેલ તમામ આવશ્યક તત્વો પુરવાર કરવા સારુ તેઓનો તમામ પુરાવો રજુ કરી દીધેલ છે. તેમજ તેઓ દ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવા મુજબ આ કામના આરોપીને કાયદેસરના દેવાની ભરપાઈ કરવા માટે આપેલ ચેક પરત ફર્યા બદલની નોટીસ બજી ગયેલ હોવા છતાં તેઓ દ્વારા ચેકની રકમ આ કામના ફરીયાદીને આપેલ નહીં હોવાનું પુરવાર થાય છે. જ્યારે આ કામે ફરીયાદીને કાયદેસરના દેવાની ભરપાઈ માટે આપેલ ચેક પરત ફરેલો અને તે ચેક પરત ફર્યા બદલ તેઓને નોટીસ કરવામાં આવેલ અને આ નોટીસ બજી ગયેલ હોવા છતાં દિવસ-૧૫ માં ચેકની રકમ આપેલ નહીં હોવાથી, આ કામના આરોપી દ્વારા ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબના ગુનાનું અનુમાન થઈ શકે તેમ છે. ત્યારે આ કામે હાલનો ગુનો બનાવ માટે તમામ આવશ્યક તત્વો આ કામે ફરીયાદી દ્વારા પોતાના પુરાવાના માધ્યમથી પુરવાર કરેલા છે. આમ, આ કામે હાલના ફરીયાદી દ્વારા પોતાના પુરાવાથી હાલનો ગુનો બનતો હોવાની હકીકત પુરવાર કરેલ છે.

(૧૬) આ કામે ફરીયાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ ફરીયાદ તથા તેના સંલગ્ન દસ્તાવેજી પુરાવાઓની તમામ નકલો આ કામના આરોપીને ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૦૭ અન્વયે આપવામાં આવેલ છે અને ફરીયાદપક્ષની સમગ્ર હકીકતો અને દસ્તાવેજી આધારોની જાણ આ કામના આરોપીને કરી, ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૫૧

અન્વયે આરોપીનું નિવેદન નોંધવામાં આવેલ છે. ત્યારે આ અંગેની કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેવી આવશ્યક છે.

(૧૭) આ કામે ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેવામાં આવે તો, જ્યારે સમન્સ ટ્રાયબલ કેસમાં જ્યારે આરોપી મેજીસ્ટ્રેટ સમક્ષ હાજર થાય કે તેઓને હાજર કરવામાં આવે ત્યારે આરોપીને તેઓની સામેના આક્ષેપોની વિગતોની જાણ કરવાની અને તેમાં તેઓને આ ગુનો કબુલ રાખવા માંગે છે અથવા તો તેઓ આ ગુનામાં પોતાનો કોઈ બચાવ કરવા માંગે છે કે કેમ? તે મુજબની જોગવાઈ છે. આમ, ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેવામાં આવે તો તે મુખ્યત્વે બે ભાગમાં વહેંચાયેલી છે. પ્રથમ ભાગ આ કામના આરોપીને તેઓની સામે આક્ષેપીત ગુનાની વિગતોની તેઓને જાણ કરી તેઓ ગુનો કબુલ કરવા માંગે છે કે કેમ? તે બાબતે આરોપીને પુછવાનું રહે છે. જ્યારે બીજા ભાગને ધ્યાને લેવામાં આવે તો તે આક્ષેપીત ગુનામાં પોતાનો કોઈ બચાવ રજુ કરવા માંગે છે કે કેમ? આમ, જ્યારે ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈ મુજબ આ કામના આરોપીને ગુનો કબુલ કરવા માંગે છે તે અંગે પુછવામાં આવતા તેઓ દ્વારા આ ગુનાનો ઈન્કાર કરવામાં આવેલ છે. ત્યારે, **Indian Bank Association and other Vs. Union of India and Other¹** ના ચુકાદામાં ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ- ૨૫૧ અન્વયે ગુનાનો ઈન્કાર કરવામાં આવતા આરોપીની શું ફરજ છે ? તે ધ્યાને લેતાં, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવેલ છે કે, જો આરોપી દ્વારા ગુનાનો ઈન્કાર કરવામાં આવે તો તેઓ ફરીયાદપક્ષ દ્વારા મુકવામાં આવેલ આક્ષેપમાં કઈ હકીકતો આધારે બચાવ કરવા માંગે છે તે જાહેર કરવો પડે અને તે આરોપીની જવાબદારી રહે છે કે તેઓ ફરીયાદપક્ષ તરફથી મુકવામાં આવેલ આક્ષેપોનો સંભવીત બચાવ રજુ કરી શકે. પરંતુ આ કામે રેકર્ડ ધ્યાને લેવામાં આવે તો આ કામમાં હાલના આરોપી દ્વારા કોઈ બચાવ રજુ કરેલો નથી તેમજ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ તકો દરમિયાન પણ પોતાનો બચાવ કરવાનું પસંદ કરેલ નથી તે હકીકત જ એ અનુમાનીત કરે છે કે આ કામે ફરીયાદપક્ષ તરફથી મુકવામાં આવેલ આક્ષેપમાં આરોપી પાસે કોઈ વ્યાજબી બચાવ નથી.

(૧૮) જે અનુસંધાને હાલના કેસના સંજોગો ધ્યાને લેવામાં આવે તો આ કામે હાલના આરોપી કોર્ટ સમક્ષ ઉપસ્થિત રહેલા અને તે દિવસે તેઓને હાલના આક્ષેપીત ગુનાની વિગતો જણાવવામાં આવેલ છે. ત્યારે આ કામે હાલના આરોપી દ્વારા ગુનો કબુલ રાખેલ નથી અને આ કામે તેઓ પોતાનો બચાવ કરવા માંગતા હોવાનું જાહેર કરેલ છે. ત્યારે આ કામે આરોપી દ્વારા જે ચેક આપવામાં આવેલ છે તે ચેક કાયદેસરના દેવાની ભરપાઈ કરવા સારુ અથવા કોઈ જવાબદારી અદા કરવા સારુ આપવામાં આવેલ ન હતો તે તમામ હકીકતો પુરવાર કરવાની જવાબદારી આરોપીના શીરે રહે છે. તેમજ નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા **Hiten P Dalal V/s. Bratindranath Banerjee**² ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતાં :

” In other words, provided the facts required to form the basis of a presumption of law exists, no discretion is left with the court but to drawn the statutory conclusion, but this does not preclude the person against whom the presumption is drawn from rebutting it and proving the contrary. A fact is said to be proven when, “ after considering the matters before it, the court either believes it to exist, or considers its existence so probable that a prudent man ought, under the circumstances of the particular case, to act upon the supposition that it exists”. Therefore, the rebuttal does not have to be conclusively established but such evidence must be adduced before the court in support of the defence that the court must either believe the defence to exist or consider its existence to be reasonability being that of the prudent man”

(૧૯) આમ, ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૫૧ મુજબ આ કામે આરોપી દ્વારા પોતાનો બચાવ કરવા માંગતા હોવાનું જાહેર કરવામાં આવેલ હોવા બાદ, આ કામે ફરીયાદી દ્વારા જે ચેકનો આધાર લઈ હાલની ફરીયાદ દાખલ કરવામાં આવેલ છે તે ચેક તેઓ દ્વારા કોઈ કાયદેસરના દેવા પેટે આપવામાં આવેલ ન હતો કે ફરીયાદી પાસે કોઈ દેવું ન હતું તે તમામ હકીકતો પુરવાર કરવાની જવાબદારી આરોપીના શીરે રહે છે. પરંતુ આ કામે તેઓ દ્વારા પોતાનો બચાવ કરવા માટે કોઈ કાર્યવાહી કરવામાં આવેલ નથી. તેમજ નામદાર કોર્ટ દ્વારા

વ્યાજબી અને પુરતી તક આપવામાં આવેલ હોવા છતાં ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ કરેલ નથી. તેમજ તેઓએ આક્ષેપીત ગુનામાં બચાવ માટે હાજર રહેવાનું પણ પસંદ કરેલ નથી. ત્યારે એ અનુમાન કરી શકાય કે આ કામે તેઓની પાસે આક્ષેપીત ગુનાના કામે માત્ર ઉડાઉ ઈન્કાર કર્યા સિવાય બીજો કોઈ સંભાવ બચાવ કરવા માટે કોઈ પુરાવો નહીં હોય.

(૨૦) આમ, ઉપરોક્ત ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ માટે આવશ્યક તત્વો પુરવાર કરવામાં ફરીયાદી સફળ જતાં હોય ત્યારે જે ગુનો કબુલ કરવામાં આવેલ ન હોવા મુજબનું નીવેદન આપવામાં આવેલ છે તેઓ દ્વારા આ નીવેદનમાં હાલના ગુના માટે પોતાનો બચાવ કરવા માંગતા હોવાનું જણાવવામાં આવેલ છે. આમ, જ્યારે આરોપી દ્વારા તેઓની સામેના આક્ષેપીત ગુનામાં પોતાની બચાવ કરવા માંગતા હોય તે પુરાવા રજૂ કરવાની કે સોગંદકર્તાના પુરાવાને પડકારવા માંગતા હોવાની જવાબદારી આરોપીની બની રહે છે. આ કામે આરોપી દ્વારા જો પોતાનો બચાવ કરવા માંગતા હોય કે સોગંદનામાથી જે હકીકતો જાહેર કરવામાં આવેલ હોય તેને તપાસવા માંગતા હોય તો તે બાબતે કોઈ અરજી આપી અને તેઓને પુરાવા માટે બોલાવવામાં આવેલ નથી. ત્યારે આ કામે હાલના સાહેદના પુરાવાની આરોપીને કોઈ આવશ્યકતા છે કે કેમ ? અને તેઓઆ સોગંદકર્તાની હકીકતોને ઉલટ તપાસ માટે બોલાવવા માંગે છે કે કેમ તે માટેની જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં તે નીચે મુજબ છે.

ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૫(૨):

145(2) The court may, if it thinks fit, and shall, on the application of the prosecution or the accused, summons and examine any person giving evidence on the affidavit as to the facts contained therein.

(૨૧) આમ, ઉપરોક્ત આરોપીને હાલના ફરીયાદીની કલમ -૧૪૫(૨) અન્વયે જો તેઓ ફરીયાદી દ્વારા જે પુરાવો સોગંદનામાથી રજૂ કરવામાં આવેલ છે તેની હકીકતો અન્વયે ઉલટ તપાસના માધ્યમથી પડકારવા માંગતા હોય તો તેઓએ સોગંદનામાની ઉલટ તપાસ કરવા માટે અરજી આપી શકે છે. પરંતુ આ કામે તેઓ દ્વારા ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ કરવા માંગતા હોવા બાબતે કોઈ અરજી આપેલ નથી. આમ, આ કામે હાલના

આરોપીએ ફરીયાદીના પુરાવાને બિનપડકારી રહેવા દીધેલ છે. આમ, ઉલટ તપાસ કરવા માટે તેઓની પાસે કોઈ બચાવ નહીં હોવાનું વિરુદ્ધનું અનુમાન થઈ શકે તેમ છે. ત્યારે આ કામે હાલના આરોપી દ્વારા ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૫૧ અન્વયે પોતાનો બચાવ રજુ કરવામાં તથા ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ અન્વયે પોતે વિરુદ્ધની કોઈ હકીકત રેકર્ડ ઉપર લાવવાનું પસંદ કરેલ નથી. ત્યારે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ ની જોગવાઈ ધ્યાને લેતાં તે નીચે મુજબ છે.

139 Presumption in favour of holder: *It shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of cheque received the cheque of the nature referred to in section 138 for discharge, in whole or in part, or any debt or other liability*

(૨૨) આમ, ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈને ધ્યાને લેવામાં આવે તો તે હકીકત આદેશાત્મક રીતે અનુમાન કરવાની રહે છે કે વિરુદ્ધની કોઈ હકીકત પુરવાર કરવામાં ન આવે તો ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ અન્વયે આપવામાં આવેલ ચેક તે કાયદેસરના દેવા પેટે અથવા તો તેના કોઈ ભાગ અથવા તો જવાબદારી અદા કરવા માટે આપવામાં આવેલ છે. ત્યારે આ કામે ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૫૧ તથા ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ સાથે વંચાણે લેતાં આ કામે જ્યારે આરોપી દ્વારા ગુનો કબુલ નહીં રાખતા તેઓએ તેમનો બચાવ કરવા માંગતા હોવાનું જાહેર કરવામાં આવેલ છે અને કલમ-૧૩૮ અન્વયે ફરીયાદપક્ષ તરફથી કરવામાં આવેલ હકીકતોમાં વિરુદ્ધની કોઈ હકીકત પુરવાર કરવાની જવાબદારી આરોપીના શીરે રહેતી હોય ત્યારે આ કામે હાલના આરોપી દ્વારાપોતાના બચાવમાં કોઈ પુરાવો રજુ કરેલ નહીં હોવાથી તેઓ ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ પોતાનો બચાવ કરવામાં સંદંતર નિષ્ફળ નીવડેલા હોવાનું મારુ નમ્નપણે માનવું છે.

(૨૩) આમ, જ્યારે ઉપરોક્ત કલમો મુજબ આરોપી દ્વારા કોઈ વિરુદ્ધની હકીકત પુરવાર કરવા માટે હાજર રહેલા નથી તેમજ ક્રિ.પ્રો. કોડની કલમ- ૨૫૧ મુજબ પોતાનો બચાવ રજુ કરેલ નથી કે ધી નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ ફરીયાદપક્ષના

પુરાવામાં કોઈ વિરુદ્ધની હકીકત રજુ કરવા માટેના પ્રયત્નો કરવામાં આવેલ નથી ત્યારે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ ધ્યાને લેતાં તે નીચે મુજબ છે.

138. Dishonour of cheque for insufficiency, etc., of funds in the account ...

Where any cheque drawn by a person on an account maintained by him with a banker for payment of any amount of money to another person from out of that account for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability, is returned by the bank unpaid, either because of the amount of money standing to the credit of that account is insufficient to honour the cheque or that it exceeds the amount arranged to be paid from that account by an agreement made with that bank, such person shall be deemed to have committed an offence and shall, without prejudice to any other provision of this Act, be punished with imprisonment for a term which may be extended to two years, or with fine which may extend to twice the amount of the cheque, or with both :

(૨૪) ઉપરોક્ત કાયદાકીય જોગવાઈ ધ્યાને લેવામાં આવે તો આ જોગવાઈ મુજબ “*such person shall be deemed to have committed an offence*” મુજબની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. ત્યારે આ કામે જો કોઈ વ્યક્તિનો ચેક અપુરતા ભંડોળના કારણસર પરત કરવામાં આવેલ હોય કે બેંક સાથે ખાતેદારની સમજૂતીની રકમથી વધારે રકમ કરતાં રકમનો હોય અને તે ચેક તે કારણસર પરત કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે આદેશાત્મક રીતે તે વ્યક્તિ દ્વારા ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબનો ગુનો કરેલ હોવાનું માની લેવામાં આવશે.

(૨૫) જ્યારે આ કામે હાલના આરોપી દ્વારા ફરીયાદીને આ કામનો ચેક કાયદેસરના દેવા પેટે આપેલ હોવા સામે કોઈ બચાવ કરવામાં આવેલ નથી, ત્યારે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૯ મુજબ પણ ફરીયાદીના પુરાવાથી કોઈ વિરુદ્ધની હકીકત પુરવાર કરવા સારુ અત્રેની અદાલત સમક્ષ હાજર રહેલા નથી. તેમજ સીઆરપીસીની કલમ - ૨૫૧ અન્વયે તેઓ હાલના ગુના કામે પોતાનો બચાવ કરવા માં ગતા હોવાનું જાહેર કરી, પોતાનો બચાવ રજુ કરેલ નથી.

ત્યારે ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ અન્વયે તેઓએ હાલનો ગુનો કરેલ નહીં હોવાનું માની શકાય તેમ નથી. ત્યારે ઉપરોક્ત મુદ્દા નં.૧ અન્વયે આ કામનો તકરારી ચેક આરોપી દ્વારા કાયદેસરના દેવા અથવા અન્ય જવાબદારી ભરપાઈ કરવા માટે આપેલ હોય અને ચેક "Fund Insufficient"ના કારણસર સ્વીકાર્યા વગર પરત ફરેલો અને તે બદલ તેઓને કાયદેસરની નોટીસ આપવા છતાં નિર્ધારિત સમય મર્યાદામાં તેઓ દ્વારા ચેકની રકમ ફરીયાદીને નહીં ચુકવી આપી ગુનો કરેલ હોવાનું પુરવાર થતું હોય, અને તેમાં પોતાનો બચાવ રજુ કરવામાં નિષ્ફળ નીવડતા હોય, આરોપીનાઓને ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ ના ગુના સબબ તકસીરવાન ઠરાવવામાં આવે છે.

-: હુકમ :-

- (૧) આ કામના આરોપી રણજીતજી કાનાજી ઠાકોર, ઉ.વ.આ.૩૫, ઘર્મે-હિન્દુ, ધંધો - ખેતીકામ, રહે. મુ.ધોરીયા, તા.-કડી, જિ.- મહેસાણાવાળાને સીઆરપીસીની કલમ - ૨૫૫(૨) અન્વયે, ધી નેગોશીએબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ - ૧૩૮ ના ગુના માટે તકસીરવાન ઠરાવી, એક વર્ષની સાદી કેદની સજા તેમજ રૂ. ૪૦,૦૦૦/- (અંકે ૩. ચાલીસ હજાર પુરા) દંડનો હુકમ ફરમાવવામાં આવે છે અને તે દંડની રકમમાંથી ડિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ- ૩૫૭(૧)(બી) મુજબ ફરીયાદીને રૂ. ૩૦,૦૦૦/- (અંકે ૩.ત્રીસ હજાર પુરા) વળતર

તરીકે ચુકવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. જો આરોપી સદર દંડની રકમ ન ભરે તો વધુ બે (૨) માસની સાદી કેદની સજાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

- (૨) આ કામે આરોપીએ ચાલુ ટ્રાયલ દરમ્યાન કોઈ કેદની શિક્ષા ભોગવી હોય તો સદર કેદનો સમય ક્રિમીનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ-૪૨૮ અન્વયે આરોપીને મજરે આપવી.
- (૩) સજાની અમલવારી સબબ આરોપી સામે ક્રિ.પ્રો.કોડની કલમ-૭૦ મુજબનું ઘરપકડ વોરંટ ઈસ્યુ કરવું.
- (૪) આરોપી હાજર થયેથી ક્રિ.પ્રો.કોડની કલમ-૩૬૩(૧) ની જોગવાઈ મુજબ સદર હુકમની એક નકલ તેઓને વિના મુલ્યે આપવી.

હુકમ આજ તારીખ: ૧૨ મી, માહે: મે, સને ૨૦૨૬ ના રોજ હુકમ પુલ્લી અદાલતમાં વાચી, સંભળાવી, મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

તા. ૧૨-૦૫-૨૦૨૬ સ્થળ - માંડલ	(હીતેશકુમાર રમેશચંદ્ર પટેલ) પ્રિન્સીપાલ સીવીલ જજ અને જ્યુ.મેજી.ફ.ક., માંડલ. CODE NO.GJ01731 .
--------------------------------	---